

Hotărâre nr. 10/15.01.2024
privind implementarea Strategiei pentru Știința Deschisă la UBB

Având în vedere Hotărârea Consiliul de Administrație al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca cu nr. 17 100/29.11.2023,

Luând în considerare avizul favorabil al Comisiei pentru cercetare științifică,

În temeiul art. 18 lit. e din Regulamentul de organizare și funcționare al Senatului, ,

Senatul Universității Babeș-Bolyai,
reunit în ședința la data de 15 ianuarie 2024,
hotărăște:

Articol unic. Se aprobă *Strategia pentru Știința Deschisă la UBB și Politica privind colaborarea UBB cu alte organizații*, în forma anexată prezentei hotărâri.

Președinte

Prof. univ. dr. Florin Streteanu

Secretar

Anca Ghingheli

Strategie pentru Știința Deschisă la UBB

- Propusă de către Grupul de Lucru pentru Știința Deschisă la UBB și de către
Consiliul Științific al UBB –

-Aprobată prin HS nr. 10/15.01.2024-

Contents

1. Preambul.....	2
2. Context.....	3
2.1. Context European	3
2.2. Context național.....	5
2.3. Acțiuni desfășurate în cadrul UBB pentru tranziția la Știința Deschisă	6
2.4. Analiza SWOT	8
3. Viziune. Misiune.....	9
3.1. Viziune UBB 2030.....	9
3.2. Misiune.....	9
4. Obiective strategice	9
Obiectiv strategic 1 – Organizarea resurselor administrative	9
Obiectiv strategic 2: Comunicarea științei în interiorul comunității UBB și către exterior.....	11
Obiectiv strategic 3: Urmărirea valorizării componentelor Științei Deschise în procesele de evaluare	12
Obiectiv strategic 4: Elaborarea unei politici privind drepturile de autor în cadrul UBB în contextul Științei Deschise	13
5. Monitorizare și evaluare	15

1. Preambul

Ce este Știința Deschisă?

Știința deschisă - Open Science (ȘD) este o componentă a politicii științei care urmărește atingerea unui nivel superior de integrare a rezultatelor științifice în dezvoltarea societății prin acces liber (open access) la publicațiile științifice și datele de cercetare obținute prin finanțarea din fonduri publice, precum și prin facilitarea unor procese deschise de producere și acumulare de cunoștințe prin inovare (open innovation), educație (open educational resources) și participare colaborativă a cetățenilor (citizen science)¹.

Știința Deschisă (ȘD) implică acces liber la publicații (*Open Access*) și la infrastructuri/date/software/metode științifice, resurse educaționale (*Open Educational Resources*), dar și evaluare deschisă (*Open Evaluation*) sau știința cu participarea cetățeanului (*Citizen Science*). Unde este fezabil, ȘD permite accelerarea cercetării științifice aducând un plus de incluzivitate și accesibilitate pentru comunitatea științifică, actori din zona socio-economică sau socio-culturală, cetățeni.

Cum funcționează?

Orice efort de a eficientiza accesul la rezultatele științifice, pe orice palier (generarea datelor/procedurilor/metodelor, punerea lor în domeniul public, accesarea și prelucrarea lor, accesarea rezultatelor intermediare și finale – inclusiv publicarea, recrutarea publicului în efortul de generare a datelor, deschiderea comunicării către un public cât mai larg inclusiv prin cursuri și conferințe deschise) poate fi considerat ca parte a ȘD. Fiecare dintre aceste componente necesită eforturi și resurse (inclusiv infrastructuri) complexe.

Punerea în domeniul public a datelor primare de cercetare științifică necesită platforme dedicate. Se poate apela la repoziitoare (baze de date) externe, dar unele instituții aleg și să își creeze propriile repoziitoare. Există două provocări majore: (1) ca aceste repoziitoare să reziste testului timpului (în special să supraviețuiască ciclurilor administrative și de finanțare) și (2) datele să fie în format ușor de accesat. În această din urmă problemă, s-a definit conceptul de date **FAIR** (*findable, accessible, interoperable, reusable*; cu alte cuvinte, datele trebuie să poată fi găsite ușor de către cei interesați, să poată fi accesate ușor, să fie în format cât mai unitar și compatibil (inter-operabil) și să poată fi refolosite de către oricine, dar și conceptele TRUST (Transparency, Responsibility, User focus, Sustainability and Technology) și CARE (Collective benefit, Authority to Control, Responsibility, Ethics). O subcategorie aparte a acestui domeniu este reprezentată de bazele de date și programele informatice de **gestionare a referințelor bibliografice**, în special cele adaptate noilor modele de partajare a datelor.

Punerea în domeniul public a pachetelor de software este de multă vreme o practică încetățenită.

Publicarea în regim deschis a rezultatelor este și ea bine cunoscută – deși departe de a fi o practică unitară. Prin revistele sale, UBB promovează de multă vreme așa-numitul model *Diamond Open Access* – unde nici accesul la articole online, dar nici publicarea nu sunt taxate. Prin contrast, un număr de alte modele de publicare *Open Access* includ taxe pentru autori și/sau acces parțial nerestricționat (fie pe perioade determinate de timp, fie cu limitări asupra elementelor de proprietate intelectuală). Practica taxării autorilor sau a cititorilor suscită controverse în special acolo unde calitatea publicațiilor este la limita pseudoștiinței sau unde se acuză că argumentele financiare primează în fața celor științifice la publicare. Mai recent, se promovează ideea unui **nou model de**

¹ uefiscdi.gov.ro :: Dezvoltarea cadrului strategic pentru Open Science în România;

publicare, după modelul unui blog – unde rezultatele și interpretările lor sunt puse la dispoziție publicului pe măsură ce sunt acumulate, fără a fi așezate în articole independente la reviste. Indiferent dacă acest model este adoptat sau nu, **ideea centrală a ȘD este ca întregul proces de cercetare științifică să fie cât mai transparent – de la colectarea primară a datelor la procesare, interpretare și publicare.**

Evaluarea deschisă a rezultatelor este un concept provocator – unde comentariile referenților și chiar identitatea lor rămân publice. Dacă în anumite domenii sau modele de publicare anonimitatea evaluării oferă avantaje notabile, se argumentează că în alte contexte evaluarea deschisă poate ajuta la eliminarea unor practici la limita eticii și poate responsabiliza evaluatorii. De asemenea, o astfel de practică ar putea permite acordarea de recunoaștere echitabilă pentru munca de referent.

Știința cu participarea cetățeanului (Citizen Science) este deja operațională în domenii unde contează colectarea de volume mari de date din locații/contexte, sau punerea în comun a resurselor de calcul distribuite în locații diferite. În unele domenii (ex., politici publice) participarea cetățeanului poate merge dincolo de colectarea de date, către deciziile despre ce și cum se face cu acele date – inclusiv din punct de vedere al politicilor publice bazate pe ele.

Resursele educaționale deschise (sesiuni de instruire, cursuri, sau chiar programe academice integrale) sunt deja încetățenite ca practică – în special cu ajutorul resurselor online tot mai complexe.

La ce nu folosește?

Există, evident, domenii unde ȘD nu este aplicabilă. Spre exemplu, din motive de securitate, prevenirea terorismului etc. De asemenea, pot exista situații în care relevanța ȘD să fie supraevaluată cu efecte nocive asupra calității științei și asupra scărilor de valori. Se semnalează adesea riscul ca publicarea rezultatelor să devină o competiție de popularitate unde să conteze mai mult „fanii” și publicitatea decât substanța științifică a contribuțiilor. La UBB, aceste considerente sunt o preocupare constantă – exprimată inclusiv în cadrul și cu sprijinul/consensul organizațiilor din care UBB face parte – precum The Guild sau EUTOPIA.

2. Context

2.1. Context European

La nivel european, demersurile pentru susținerea tranziției la Știința Deschisă se desfășoară progresiv în ultimii ani, vizând toate aspectele cercetării, de la descoperirea științifică și până la publicare, aspectul fundamental fiind cel al accesului la publicații și la datele de cercetare.

Importanța și necesitatea implementării Științei Deschise este fundamentată de beneficiile pe care aceasta le conferă societății în general și științei în special: (1) intensifică colaborările științifice și partajarea informațiilor, (2) crește disponibilitatea cunoștințelor științifice acestea devenind accesibile și reutilizabile pentru oricine, (3) deschide procesele pentru crearea cunoașterii științifice, evaluarea și comunicarea cu actorii sociali dincolo de comunitatea științifică tradițională². Mai concret, promotorii ȘD (între ei și diverse instituții UE – inclusiv cele care finanțează cercetarea științifică) argumentează că punerea cât mai rapidă și eficientă a rezultatelor cercetării la dispoziția publicului academic, dar și a celui din industrie și a cetățenilor în general pot face știința:

² [UNESCO Recommendation on Open Science - UNESCO Digital Library](#);

- mai fiabilă, mai performantă și mai eficientă – prin posibilitatea de a verifica mai repede și mai sigur acuratețea datelor și a interpretărilor lor;
- mai eficientă – prin evitarea eforturilor redundante de efectuare a unor cercetări similare, sau prin faptul că fac colaborarea mai accesibilă unui spectru mai larg de cercetători;
- mai receptivă la exigențele societale ale cetățenilor, întrucât știința poate deveni mai transparentă și mai deschisă;
- mai rapid transferabilă din laborator către uzul cetățeanului (prin intermediul industriei/mediului economic) – în special pentru cercetarea aplicativă;
- mai credibilă – integritatea cercetării se vede mai eficient într-un mediu deschis și transparent;
- mai reprezentativă / incluzivă;
- mai globală, permițând oamenilor de știință să facă schimb de cunoștințe și de date anterior publicării, științei să progreseze într-un ritm mai alert, iar inovațiilor să devină accesibile mai rapid.

În anul 2030, conform viziunii pentru Europa³, Știința Deschisă "a devenit o realitate și oferă o gamă întreagă de noi și nelimitate oportunități de cercetare și descoperire la nivel mondial. Oameni de știință, cetățeni, editori, instituții de cercetare, finanțatori publici și privați de cercetare, studenți și profesioniști din domeniul educației precum și companii din întreaga lume împărtășesc un mediu deschis, virtual [...] Știința liberă și deschisă, de înaltă calitate [...] concentrându-se pe marile provocări societale din timpul nostru, modelează viața de zi cu zi a unei noi generații de cercetători."

Pentru realizarea acestei viziuni, la nivel european au fost elaborate politici⁴, recomandări⁵ și o serie de inițiative au fost demarate. Recomandarea (UE) 790/20187 privind accesul la informațiile științifice și conservarea acestora, menționează faptul că statele membre ar trebui să stabilească și să pună în aplicare politici clare, detaliate în planurile anuale de acțiune, pentru a sprijini tranziția la Știința Deschisă.

Politica europeană privind Știința Deschisă vizează următoarele opt aspecte⁶:

- Date Deschise - FAIR (findable, accessible, interoperable, re-usable);
- infrastructură pentru datele de cercetare - Cloud-ul European pentru Știința Deschisă (European Open Science Cloud – EOSC);
- Noi metrici în procesul de evaluare a calității cercetării și impactului acesteia;
- Comunicare academică viitoare bazată pe accesul liber la toate publicațiile științifice;
- Recunoașterea activităților Științei Deschise în evaluarea profesională a cercetătorilor;
- Integritatea cercetării;
- Oamenii de știință să aibă abilități pentru a aplica practicile Științei Deschise;
- Implicarea cetățenilor în știință.

La nivel european au fost lansate o serie de proiecte OpenAIRE⁷, RDA Europe 4.0⁸, NI4OS⁹, FOSTER¹⁰, recomandările UNESCO¹¹, precum și platforma EOSC¹² cu scopul de a sprijini tranziția statelor membre la Știința Deschisă.

³ [Open innovation, open science, open to the world | Shaping Europe's digital future \(europa.eu\);](https://europa.eu/europa/en/open-innovation-open-science-open-to-the-world-shaping-europes-digital-future)

⁴ [The EU's open science policy | EURAXESS \(europa.eu\);](https://europa.eu/europa/en/the-eus-open-science-policy) [Policies | openscience;](https://europa.eu/europa/en/policies-open-science)

⁵ [COMMISSION RECOMMENDATION \(EU\) 2018/ 790 - of 25 April 2018 - on access to and preservation of scientific information \(europa.eu\);](https://europa.eu/europa/en/commission-recommendation-eu-2018-790-of-25-april-2018-on-access-to-and-preservation-of-scientific-information) [UNESCO Recommendation on Open Science - UNESCO Digital Library;](https://unesco.org/en/unesco-recommendation-on-open-science)

⁶ [ec_rtd_factsheet-open-science_2019.pdf \(europa.eu\);](https://europa.eu/europa/en/ec-rtd-factsheet-open-science-2019.pdf)

⁷ [OpenAIRE;](https://openaire.eu)

⁸ [RDA | Research Data Sharing without barriers \(rd-alliance.org\);](https://rd-alliance.org)

⁹ [NI4OS- Europe – National Initiatives for Open Science in Europe;](https://ni4os.eu)

¹⁰ <https://www.fosteropenscience.eu/foster-taxonomy/open-science-policies>

2.2. Context național

La nivel național, entitatea care coordonează tranziția la Știința Deschisă este UEFISCDI. În cadrul proiectului „Creșterea capacității sistemului CDI de a răspunde provocărilor globale. Consolidarea capacității anticipatorii de elaborare a politicilor publice bazate pe dovezi” - SIPOCA 592 (Cod MySMIS 127557), UEFISCDI este responsabilă cu dezvoltarea cadrului strategic și funcțional pentru Știința Deschisă ținând cont de recomandările Comisiei Europene și a practicilor de la nivel european. În decembrie 2022 a fost publicată *Cartea albă a tranziției către Știința Deschisă* reprezentând forma finală a Documentului Strategic privind Cadrul Dezvoltării Științei Deschise în România¹³.

De asemenea, în cadrul UEFISCDI a fost organizat Open Science Knowledge Hub Romania¹⁴ (OSKH-RO) cu scopul de a oferi sprijin comunităților de cercetare și inovare de la nivel național și de a contribui la realizarea agendei naționale pentru tranziția către Știința Deschisă. În cadrul acestuia au fost reunite și elaborate o serie de documente referitoare la Știința Deschisă, care pot fi accesate de comunitatea științifică și, respectiv, de persoanele interesate în secțiunea ”Biblioteca Open Science”¹⁵.

Demersurile pentru realizarea tranziției către ȘD sunt susținute și prin Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027¹⁶ prin prioritățile stabilite. Astfel, în cadrul primului obiectiv general ”Dezvoltarea sistemului de cercetare, dezvoltare și inovare” este stabilit obiectivul specific ”Asigurarea tranziției către Știința Deschisă și facilitarea progresului în cercetarea științifică și excelență”, având următoarele acțiuni prevăzute:

A1. Tranziția către un sistem al științei deschise prin care se urmărește: (1) accesibilitatea, reutilizarea datelor cercetării științifice și vizibilitatea mai bună a producției științifice; (2) obținerea unor rezultate de o calitate superioară prin eliminarea duplicării rezultatelor, facilitarea replicării cercetării și combaterea fraudei în domeniul științei; (3) susținerea tranziției către depozitarea fondului de cunoștințe în depozite digitale; (4) creșterea transparenței cheltuirii fondurilor publice pentru cercetare; (5) încurajarea colaborării în cercetare, accelerarea inovării și creșterea competitivității; (6) deschiderea și participarea activă a cercetătorilor români la spațiul european de cercetare (ERA);

A2. Acțiuni de încurajare a participării cetățenilor: vor fi susținute proiecte care încurajează participarea cetățenilor în diferite etape ale procesului de cercetare precum colectarea datelor și se vor pilota forme de implicare a cetățenilor;

A3. Continuarea și extinderea finanțării pentru proiectele de cercetare exploratorie și proiecte complexe de cercetare de frontieră prin care se urmărește susținerea și promovarea cercetării științifice avansate multidisciplinare, interdisciplinare și transdisciplinare a progreselor substanțiale la frontierele cunoașterii, precum și încurajarea de noi metode și tehnici, inclusiv abordări și investigații neconvenționale la interfața dintre disciplinele deja consacrate.

UEFISCDI este reprezentant național în următoarele inițiative europene:

- rețeaua *OpenAIRE* – în cadrul căreia a fost înființat biroul național *OpenAIRE NOAD Romania*¹⁷ cu scopul de a crea o comunitate de actori interesați de știința deschisă la nivel local, pentru a pune bazele realizării cadrului necesar pentru practica științei deschise, acționând astfel ca punct de contact pentru Știința Deschisă;

¹¹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949>

¹² [EOSC Portal | \(eosc-portal.eu\)](https://eosc-portal.eu/);

¹³ uefiscdi.gov.ro :: Dezvoltarea cadrului strategic pentru Open Science în România;

¹⁴ [Despre Open Science Knowledge Hub \(open-science.ro\)](https://open-science.ro);

¹⁵ [Open Science Knowledge Hub | Resurse \(open-science.ro\)](https://open-science.ro);

¹⁶ [strategia-na-ional-de-cercetare-inovare-i-specializare-inteligent-2022-2027.pdf \(gov.ro\)](https://strategia-na-ional-de-cercetare-inovare-i-specializare-inteligent-2022-2027.pdf);

¹⁷ uefiscdi.gov.ro :: OpenAIRE NOAD Romania;

- rețeaua *RDA Europe 4.0* (The Research Data Alliance este în prezent reprezentată în Europa prin 22 RDA Nodes) – în cadrul căreia a fost realizat *RDA Node Romania*¹⁸ cu scopul de a (i) sprijini cercetarea datelor la nivel național / local, promovând viziunea și rezultatele RDA, asigurând adoptarea principiilor RDA; (ii) crea sinergii cu organizațiile naționale, europene și globale în acțiuni concrete pentru a facilita adoptarea recomandărilor și principiilor RDA; (iii) acționa ca un punct central de contact între actorii naționali / regionali de date și RDA, interacționând cu organismele naționale de finanțare a cercetării; (iv) contribui la definirea politicilor europene de date; (v) contribui la definirea strategiei RDA și participa la procesele RDA;
- membru în cadrul *Asociației Science Europe*¹⁹ reprezentând principalele organizații publice care finanțează sau efectuează cercetări de top și inovatoare în Europa; în prezent asociația reunește 40 de organizații din 30 de țări europene;
- proiectul *National Initiatives for Open Science - NI4OS* (partener alături de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică – ICI București) în cadrul căruia a fost inițiat Cloud-ul pentru Știința Deschisă - RO-NOSCI²⁰. În dezvoltarea acestei inițiative naționale s-a implicat și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei” – IFIN-HH, parte în proiectul european ”EGI-ACE: Advanced Computing for EOSC”. RO-NOSCI reprezintă o coaliție de organizații²¹ la nivel național având ca scop: constituirea cloud-ului național pentru știința deschisă, în contextul dezvoltării ecosistemului EOSC; optimizarea și coordonarea activităților privind integrarea infrastructurilor și serviciilor naționale în EOSC; facilitarea accesului mediului academic și de cercetare la resursele EOSC; promovarea și implementarea politicilor privind știința deschisă la nivel național. RO-NOSCI este o coaliție fără personalitate juridică, iar aderarea la ea nu implică angajamente financiare.

2.3. Acțiuni desfășurate în cadrul UBB pentru tranziția la Știința Deschisă

Prin Planul Strategic pentru perioada 2020-2024²² și prin celelalte strategii adoptate²³, UBB își asumă ca prioritate punerea cât mai eficientă a informației științifice/academice la dispoziția comunităților relevante – fie ele academice, socio-economice sau de public general. În acest sens, la nivelul universității se află în desfășurare o serie de acțiuni:

- Toate publicațiile gestionate de către UBB (reviste, editura PUC) adoptă modelul Diamond Access (fără taxe pentru publicare online, fără taxe de acces online; se menține plata pentru publicațiile tipărite). Infrastructura aferentă este susținută prin activități voluntare, granturi interne din partea Rectoratului bazate pe obiective de performanță, contribuții din regia granturilor de cercetare, resurse externe atrase pentru activități de ȘD din surse naționale și europene, contracte de sponsorizare.
- Obiectivele de performanță ale revistelor UBB includ (1) indicatori de calitate intrinsecă academică (ex., îmbunătățirea indicatorilor de diversitate a autoratului sau menținerea acestuia la parametri compatibili cu criteriile world-class, îmbunătățirea calității conținutului), (2) îmbunătățirea indicatorilor de impact în comunitățile relevante și la publicul general (ex., creșterea numărului de baze de date în care se indexează cu accent

¹⁸ uefiscdi.gov.ro :: [Research Data Alliance \(RDA\) Node](#);

¹⁹ [Science Europe](#);

²⁰ [RO-NOSCI \(open-science.ro\)](https://open-science.ro);

²¹ https://uefiscdi.gov.ro/resource-862292-anunt-ro-nosci_1-iulie-2021_11-martie-2022.pdf

²² https://www.ubbcluj.ro/ro/despre/prezentare/files/strategii/PS_UBB_2020-2024_FINAL.pdf;

²³ <https://senat.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2021/05/HS-nr.-59-privind-Strategia-Cercet%C4%83rii-Dezvolt%C4%83rii-Inov%C4%83rii-CDI-la-UBB.pdf>;

pe cele 3 care contează în clasamentele internaționale - WoS, Scopus, ERIH+ - și pe cele specializate în Open Access dar fără limitarea la acelea, creșterea numărului de vizualizări, creșterea numărului de citări, creșterea indicatorilor bibliometrici specializați profesional precum factorul de impact, dar și a celor de impact general precum cei care implică accesul prin rețele de socializare în special aceia care contează în clasamentele internaționale ale universităților – ca de exemplu PlumX, inclus în clasamentul Scimago), (3) îmbunătățirea relației cu mediul socio-economic și profesional, sau menținerea acesteia la parametri compatibili cu criteriile world-class (ex., parteneriate cu societăți profesionale de profil, contracte de sponsorizare).

- c. Posibilitatea de publicare în sistem Open Access pentru membrii comunității UBB este garantată prin: (1) stimularea inițiativelor Diamond Open Access nu numai intern ci și în toate forurile profesionale unde UBB are ascendent/voce, (2) granturi interne pentru susținerea taxelor Open Access la revistele din categoria Q1 și Q2 acolo unde alternative Diamond Access nu au fost evidente, (3) acorduri de parteneriat, transformative sau de alt fel cu cât mai multe edituri/reviste (prioritar prin intermediul asociației naționale de profil ANELIS+) pentru a asigura gratuitate sau acces mai facil la publicare membrilor comunității UBB, (4) un sistem general la nivel de universitate pentru a bloca posibila deturnare a resurselor UBB de către edituri/reviste predatoare și/sau de tip vanity publishing (interzicerea finanțării unor astfel de publicații din orice sursă instituțională, interzicerea promovării unor astfel de instituții – toate dublate și cu sancțiuni proporționale).
- d. Organizarea unui sistem eficient de popularizare a rezultatelor științifice atât în cadrul comunității UBB cât și a comunităților profesionale de specialitate, a mediului economic-social și a publicului general. Acest sistem include (1) infrastructură și rețea proprie de diseminare a evenimentelor de publicare, (2) infrastructură și rețea proprie de diseminare a rezultatelor/cunoștințelor în general, (3) susținerea activă a participării membrilor comunității UBB la evenimente științifice, profesionale, sociale etc în calitate de prezentatori cu statut cât mai prestigios.
- e. Primul pas către popularizarea rezultatelor UBB este făcut către propria comunitate. Membrii comunității UBB – academic, studenți, personal suport – constituie primul obiectiv al comunicării ȘD, devenind, în același timp, vectori ai comunicării valorilor și rezultatelor muncii UBB către exterior. Al doilea pas, în același spirit, este popularizarea rezultatelor UBB în consorțiile și parteneriatele instituționale din care universitatea face parte. Comunicarea eficientă la aceste nivele este cea mai solidă premiză pentru comunicarea eficientă către publicul mai general sau mai specializat din afara UBB.

De asemenea, în direcția tranziției spre Știința Deschisă, UBB urmărește să:

- a. dezvolte cursuri deschise, inclusiv integrate în platforme internaționale online, cu credite transferabile atașate;
- b. ofere sprijin pentru ca publicațiile membrilor comunității sale să ajungă 100% Open Access – cu prioritate Diamond Open Access;
- c. sprijine publicarea completă a datelor de cercetare care însoțesc publicațiile științifice, prin înregistrarea în repoziitoare internaționale specializate sau reviste specializate în publicarea de astfel de date.
- d. Evite ca migrarea către sistemul Open Access să deraieze în migrare către substituirea evaluării academice profesionale (peer review) cu „tribunalul poporului”. În acest sens,

orice criteriu de evaluare internă UBB poate solicita ca element minimal/eliminatoriu publicarea Open Access – dar numai acolo unde este demonstrabil că resursele erau/sunt disponibile. Criteriile de evaluare nu vor puncta suplimentar o publicație doar pentru că este Open Access. Criteriile de evaluare vor ține cont de situațiile în care statutul bibliometric temporar al unei reviste (ex., factor de impact) este în mod artificial mai mare din cauza politicii editoriale permissive orientate spre cantitate în dauna evaluării de tip peer-review riguroase sau a compromiterii în general a standardelor de integritate academică.

2.4. Analiza SWOT

Puncte tari	Puncte slabe
<ul style="list-style-type: none"> • UBB și-a asumat ca prioritate punerea cât mai eficientă a informației științifice/ academice la dispoziția comunităților relevante; • Publicațiile gestionate de către UBB adoptă modelul Diamnod Access (taxa este menținută doar pentru publicațiile tipărite); • UBB sprijină publicarea completă a datelor de cercetare care însoțesc publicațiile științifice prin înregistrarea lor în repoziitoare internaționale/reviste specializate; • Prin măsurile interne adoptate, UBB garantează membrilor comunității sale posibilitatea publicării în sistem Open Access; • Înființarea Grupului de lucru pentru ȘD; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unei structuri specializate care să popularizeze ȘD și să ofere îndrumări/ clarificări comunității academice; • Lipsa unui site centralizat pentru promovarea evenimentelor științifice din cadrul UBB astfel încât să permită accesul/participarea unui număr cât mai mare de persoane; • Capabilitățile specifice ȘD nu sunt încă dezvoltate; • Popularizare redusă a ȘD și a instrumentelor acesteia în rândul comunității academice ; • Interacțiune redusă cu cetățenii privind implicarea acestora în proiectele de știință;
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> • Politicile, recomandările, declarațiile, acordurile emise la nivel european; • Crearea platformei EOSC la nivel european cu scopul de a sprijini tranziția statelor la ȘD; • Implicarea României, prin UEFISCDI, în diverse proiecte derulate la nivel european (OpenAIRE, NI4OS, RDA Europe 4.0 etc.); • Crearea structurilor specifice în cadrul UEFISCDI care pot oferi consultanță referitor la abordarea și tranziția către ȘD (de ex. Open Science Knowledge Hub Romania); • Modele oferite de alte universități/țări în ceea ce privește tranziția la Știința Deschisă; • Mecanisme de finanțare pentru tranziția la Știința Deschisă disponibile în cadrul UE; 	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa unor prevederi clare privind drepturile de proprietate intelectuală în condițiile accesului liber la publicații; • Reticența cercetătorilor de a publica în regim Open Access din cauza ambiguității privind drepturile de proprietate intelectuală; • Riscul compromiterii în general a standardelor de integritate științifică; • Lipsa unor metrici adecvate de evaluare a calității cercetării și a impactului acesteia;

<ul style="list-style-type: none"> • Accelerarea transformării digitale în Europa; • La nivel național a fost elaborat Documentul Strategic privind Cadrul Dezvoltării Științei Deschise în România; • Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027 susține tranziția către ȘD; • Conectarea UBB la structuri parteneriale și colaborări internaționale (The Guild, EUTOPIA); 	
--	--

3. Viziune. Misiune

3.1. Viziune UBB 2030

Universitate World-Class prin încredere, deschidere, tradiție și excelență, UBB este un model al unei culturi a cercetării științifice libere și deschise, la cele mai înalte standarde de calitate, consolidând relevanța cercetării în abordarea provocărilor din societate și încrederea societății în știință și inovare, fiind un reper la nivel național și o universitate de referință la nivel mondial.

3.2. Misiune

UBB pune la dispoziția comunității locale, regionale, naționale și internaționale în mod deschis cunoștințe științifice diverse, multilingvistice, accesibile și reutilizabile, pentru beneficiile științei și ale societății și pentru a stimula comunicarea cu actorii sociali dincolo de comunitatea științifică tradițională.

4. Obiective strategice

Obiectiv strategic 1 – Organizarea resurselor administrative

În scopul efectuării tranziției către Știința Deschisă la nivelul UBB, pentru a coordona centralizat acțiunile aferente/implicate și, nu în ultimul rând, pentru a asigura implicarea universității în diverse organisme, naționale și internaționale care susțin implementarea ȘD, este necesară existența unui Oficiu pentru Știință și Societate (OSS) care să dispună de personal specializat. Un pas premergător a fost realizat prin constituirea *Grupului de Lucru pentru Știința Deschisă* (GLSD) al cărui suport administrativ pentru activitățile aferente ȘD este Centrul pentru Strategie Universitară (CSU). Pentru a se asigura continuitatea activităților prevăzute pentru ȘD, până la organizarea OSS, se pot utiliza resursele existente și anume: personal din servicii centrale ale UBB (ex., CMTTC, CMCS, CSU); personal din cadrul facultăților/institutelor/departamentelor; colaboratori din cadrul BCU sau din alte biblioteci academice; reprezentanți/voluntari din partea organizațiilor studentești.

O altă prioritate în cadrul universității este punerea cât mai eficientă a informației științifice/academice la dispoziția comunităților relevante – fie ele academice, socio-economice sau de public general. Astfel, la data redactării strategiei, un *Repozitor UBB* este în curs de planificare sub coordonarea Prorectoratului cu cercetarea, iar implementarea principiului *Diamond Open Access* este în curs pentru toate revistele UBB, majoritatea fiind deja în acest regim. Se anticipează integrarea *Repozitorului UBB* cu unul național (spre exemplu în cadrul ANELIS+) și cu cele internaționale – EUTOPIA dar și altele mai consacrate/recunoscute. O altă direcție de acțiune este dezvoltarea infrastructurii pentru a oglindi structura și activitățile *European Open Science Cloud* (EOSC) – inclusiv în sens de compatibilitate și integrare a resurselor cu EOSC.

Pentru cei interesați de generarea și/sau folosirea de date deschise (Open Data), UBB oferă deja unele cursuri și seminarii relevante. Se intenționează evidențierea acestora în mod centralizat, alături de o ofertă proprie de cursuri/instructaje la cerere și de identificare a situațiilor unde astfel de cursuri pot fi obținute din exterior (cu prioritate dinspre partenerii de Consorțiu, UEFISCDI, Guild și EUTOPIA). Într-un demers ulterior, pachetul de sesiuni de instruire se poate gândi ca unul acreditabil sau încadrabil în sistemul de credite Bologna.

Și referitor la implicarea cetățenilor în proiectele de știință, în UBB se desfășoară deja astfel de proiecte, dar ele sunt disparate și puțin cunoscute publicului – ceea ce înseamnă că lasă încă neexploatate importante resurse din punct de vedere al bazinului de potențiali participanți și diseminării rezultatelor. Este de dorit o platformă online unde: UBB să își prezinte oferta în mod cât mai complet și accesibil; cetățenii să poată selecta proiecte în care sunt interesați și să găsească unelte simple și eficiente prin care să se implice; cetățenii să își poată înregistra interesul pe termen lung, astfel încât să poată fi contactați eficient de fiecare dată când apar proiecte noi de interes; să existe posibilitatea de colectare directă și prelucrare de date prin platformă.

Oficiul pentru Știință și Societate (OSS) are un rol important în instruirea personalului academic, a cercetătorilor și a altor persoane interesate în vederea gestionării datelor și rezultatelor științifice prin organizarea de sesiuni de instruire pe tematici specifice. În aceeași idee cu gestionarea în general a datelor și a rezultatelor științifice, UBB are responsabilitatea de a oferi resurse de infrastructură și de instruire pentru scriere și comunicare academică (de la elemente de structurare de principiu a discursului investigativ la cele de scriere – inclusiv în limbi de circulație internațională – la elemente de comunicare publică – de exemplu susținere de prezentări științifice, sau de prezentări de popularizare a științei, sau de interacțiune cu publicul general pe teme de știință ca de exemplu în mass-media și pe rețele sociale).

Obiectiv specific 1.1: Crearea unui Oficiu pentru Știință și Societate (OSS)

- Acțiuni: 1.1.1. Înființarea Oficiului pentru Știință și Societate (OSS)
- 1.1.2. Recrutare/instruire/formare personal responsabil cu ȘD
- 1.1.3. Alocarea unui spațiu cu dotările necesare
- 1.1.4. Crearea/organizarea unei rețele multinivelare în cadrul UBB pentru a facilita diseminarea eficientă a cunoașterii

Obiectiv specific 1.2: Gestionarea datelor de cercetare deschisă

- Acțiuni: 1.2.1. Organizarea Repozițiilor UBB; sistemul Diamond Open Access
- 1.2.2. Integrarea Repozițiilor UBB cu cel național și cu cele internaționale
- 1.2.3. Organizarea unor spații dedicate de stocare și prelucrare date

- 1.2.4. Coordonare/facilitare/centralizare/organizare instruire
- 1.2.5. Dezvoltarea unei platforme pentru știința cu implicarea cetățeanului

Obiectiv specific 1.3: Organizarea, în rândul comunității academice și a altor persoane interesate, a unor evenimente de conștientizare, instruire și dezbateri cu privire la diversele instrumente disponibile și, respectiv, evaluarea activității în paradigma ȘD

- Acțiuni:
- 1.3.1. Organizarea de sesiuni pentru utilizarea de software pentru gestionarea referințelor bibliografice (ex., EndNote, Zotero, Mendeley);
 - 1.3.2. Organizarea de sesiuni pentru gestionarea contului propriu pe platforme de referințe științifice internaționale (ex., ResearcherID/ Publons/ WoS, Google Scholar, Scopus, ResearchGate, Academia, SSRN);
 - 1.3.3. Organizarea de sesiuni pentru gestionarea bazelor de date bibliografice (ex., WoS, Scopus, Mendeley, PubMed);
 - 1.3.4. Organizarea de sesiuni pentru gestionarea datelor deschise, FAIR;
 - 1.3.5. Organizarea de sesiuni pentru utilizarea de resurse pentru scriere și comunicare academică;
 - 1.3.6. Organizarea de sesiuni pentru utilizarea și eficientizarea gestionării rUBB;

Obiectiv strategic 2: Comunicarea științei în interiorul comunității UBB și către exterior

Rezultatele cercetării științifice desfășurate în cadrul UBB trebuie făcute cunoscute atât în cadrul comunității de cercetători (comunicarea realizată de către un expert către alți experți din domeniul științific similar sau diferite), cât și în cadrul mai larg al unui public non-expert. Această comunicare poate avea mai multe beneficii: să genereze sprijin pentru cercetarea științifică respectiv pentru educația științifică, să fie un mediator eficient între diferite grupuri, să contribuie la fundamentarea unor decizii strategice respectiv a unor politici publice, să creeze un public educat din punct de vedere științific și, nu în ultimul rând, prin această transparență a cercetării științifice să asigure sprijinul societății pentru cercetarea științifică.

Un prim pas în acest sens este organizarea unui calendar centralizat care să marcheze evenimentele din categoria celor care se regăsesc în Newsletterul Cercetării UBB, cu posibilitatea de selectare/căutare pe facultăți/institute/școli academice și pe categorii de evenimente, respectiv cuvinte cheie din liste predefinite, astfel încât să poată fi diseminat/utilizat ca atare direct de către facultăți. Un astfel de calendar va facilita atât informarea inter-colegială despre evenimente de interes și va mări eficiența organizării și promovării evenimentelor, evitând suprapunerile și optimizând folosirea resurselor, cât și comunicarea către un public mai larg, făcând posibil accesul la aceste evenimente și al altor actori sociali.

OSS poate ținti organizarea de evenimente specifice Științei Deschise. De asemenea, poate facilita/integra evenimente din alte programe derulate în cadrul UBB cum sunt UBBGoesGreen și, respectiv, cercuri studentești științifice deschise publicului. Se propune demararea unei serii denumite *Colloquium Fundamentale*, ca program paralel cu *Studium Generale*, dar mult mai științific și dotat cu credite ECTS, pentru ca studenții să poată alege aceste prelegeri în contul unor cursuri opționale.

O componentă aparte trebuie să fie evenimentele de popularizare a științei către mediul extern. Tradiția instituită de evenimentele publice din cadrul *Studium Generale* trebuie extinsă și detaliată, inclusiv cu evenimente față-în-față în afara UBB. Tot în această categorie pot fi integrate evenimentele de tip „porți deschise”.

Toate cele de mai sus necesită o interacțiune activă și responsabilă cu organizații partenere. Un ghid programatic în acest sens este propus în Anexa 1 a prezentului document.

Obiectiv specific 2.1: Diseminarea evenimentelor științifice organizate de UBB sau de către alte organizații în parteneriat cu UBB

- Acțiuni: 2.1.1. Stabilirea unui program centralizat de diseminare a evenimentelor științifice desfășurate în cadrul UBB sau în parteneriat cu UBB
- 2.1.2. Organizarea unui calendar care să conțină toate evenimentele științifice desfășurate în cadrul UBB sau în parteneriat cu UBB
- 2.1.3. desemnarea unui responsabil și stabilirea fluxului de comunicare a evenimentelor științifice în cadrul UBB

Obiectiv specific 2.2: Lansarea unor activități alternative pentru studenți prin care să se promoveze activitățile științifice desfășurate în cadrul UBB

- Acțiuni: 2.2.1. Integrarea evenimentelor din alte programe derulate în cadrul UBB în cadrul activităților studențești
- 2.2.2. Demararea unei serii denumite *Colloquium Fundamentale* dotat cu credite ECTS
- 2.2.3. Organizarea de activități interactive pentru studenți, în cadrul cărora pot să se implice în programele desfășurate în cadrul UBB, inclusiv în comunicarea ȘD către studenți

Obiectiv specific 2.3: Popularizarea științei, respectiv a activității științifice din cadrul UBB

- Acțiuni: 2.3.1. Organizarea unor serii de seminarii/conferințe deschise la nivel UBB și deschise întregii comunități academice – online/hibrid
- 2.3.2. Organizarea a diverse evenimente deschise publicului larg (porți deschise, expoziții muzeale, sesiuni de informare, seminarii, conferințe, etc.)

Obiectiv strategic 3: Urmărirea valorizării componentelor Științei Deschise în procesele de evaluare

Știința Deschisă nu este un obiectiv în sine și nici un substitut, sau nici măcar un indicator, al calității. Totuși, acolo unde ea aduce elemente suplimentare de impact, claritate și/sau calitate în contribuțiile științifice, ea trebuie recunoscută în procesele de evaluare din UBB și/sau în care UBB este implicată. Toate coordonatele Științei Deschise trebuie valorizate – datele deschise, open software, open access, evaluarea deschisă, știința cu participarea cetățeanului, resursele

educaționale deschise. GLSD va urmări un dialog cu CS-UBB și cu Prorectoratul responsabil cu calitatea pentru a urmări aceste aspecte.

Un alt subiect important este evaluarea științifică în contextul Științei Deschise. În acest sens se intenționează organizarea unor sesiuni de instruire care să vizeze: informarea cu privire la și dezbaterile principiilor curente de evaluare la nivel internațional așa cum sunt implementate de către CS-UBB; analizarea aspectelor care intră în vizorul activității de evaluare (ex.: publicațiile între calitate și „publish or perish”, evaluare calitativă vs. cantitativă, statutul contribuțiilor Open Access, publicațiile/editurile/ conferințele predatoare, standardele minimale vs. standardele optime vs. excelență, folosirea bazelor de date pentru reducerea încărcăturii de lucru pentru angajați în procesele de evaluare); principiile de evaluare profesională/ a carierei în cadrul Științei Deschise.

Obiectiv specific 3.1: Stabilirea unui set nou de indicatori pentru evaluarea activității profesionale în contextul Științei Deschise

- Acțiuni:
- 3.1.1. Organizarea de sesiuni interne de dezbateri pe această temă
 - 3.1.2. Operaționalizarea componentelor Științei Deschise și includerea lor între criteriile de evaluare a activității profesionale
 - 3.1.3. Elaborarea unor mecanisme de implementare a criteriilor de evaluare a activității profesionale în contextul Științei Deschise

Obiectiv specific 3.2: Implicarea UBB în stabilirea noilor metrici de evaluare a cercetării la nivel național

- Acțiuni:
- 3.1.1. Organizarea de sesiuni de dezbateri pe tema evaluării cercetării în contextul Științei Deschise
 - 3.1.2. Stabilirea unui set de criterii de evaluare a cercetării științifice
 - 3.1.3. Elaborarea unor mecanisme de implementare a criteriilor de evaluare propuse
 - 3.1.4. Propunerea unor criterii de evaluare a cercetării științifice în contextul Științei Deschise și a unor mecanisme de implementare la nivel național

Obiectiv strategic 4: Elaborarea unei politici privind drepturile de autor în cadrul UBB în contextul Științei Deschise

Până la introducerea termenului de Știință Deschisă, respectiv accesul liber la publicații, reglementările referitoare la dreptul de autor și, în general, la proprietatea intelectuală erau foarte clare; dreptul de autor este recunoscut persoanei sau persoanelor fizice care au creat opera, aceștia având dreptul patrimonial exclusiv de a decide dacă, în ce mod și când va fi utilizată opera sa (lor), inclusiv de a consimți la utilizarea operei de către alții²⁴. Însă, ritmul alert de dezvoltare a tehnologiilor de comunicare a transformat masiv modul de distribuire și exploatare a creațiilor, făcând necesar un nou cadru juridic privind drepturile de autor. În Recomandarea Comisiei Europene 790/2018 privind accesul liber la publicațiile rezultate din cercetarea finanțată din fonduri publice se

²⁴ [Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe \(euroavocatura.ro\)](http://legislatie.just.ro/publicat/Legea_nr_8_1996_privind_dreptul_de_autor_si_drepturile_conexe_euroavocatura.ro);

menționează că statele membre trebuie să se asigure că accesul liber la publicațiile științifice rezultate din cercetarea finanțată din fonduri publice este acordat cât mai curând posibil, de preferință în momentul publicării și, în orice caz, în termen de cel mult șase luni de la data publicării (cel mult douăsprezece luni în cazul științelor sociale și umaniste). Ținând cont de aceste aspecte, în anul 2019 a fost emisă Directiva UE 2019/790 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală²⁵ care "stabilește norme care vizează armonizarea într-o mai mare măsură a dreptului Uniunii în materia dreptului de autor și drepturilor conexe în cadrul pieței interne, ținând seama în special de utilizările digitale și transfrontaliere ale conținuturilor protejate".

La nivel național, în anul 2022, având la bază directivele europene, a fost aprobată Legea nr. 179 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public²⁶ care conține prevederi privind datele provenite din cercetare, accesul liber la acestea și reutilizarea acestora în scopuri comerciale și necomerciale "în măsura în care beneficiază de finanțare publică, iar cercetătorii, entitățile care desfășoară activități de cercetare sau entitățile care finanțează activități de cercetare le-au pus deja la dispoziția publicului printr-o bază de date instituțională sau tematică. În acest context, se ține seama de interesele comerciale legitime, de activitățile de transfer de cunoștințe și de drepturile de proprietate intelectuală preexistente în condițiile legii".

Cu toate acestea, încă există diverse dezbateri referitoare la dreptul de autor în condițiile publicării în regim Open Access. Federația Europeană a Academiiilor de Științe și Științe Umaniste ALLEA²⁷ sfătuiește comunitățile de cercetare să valorifice mai bine drepturile și limitările acordate autorilor și instituțiilor de cercetare în temeiul legislației naționale și a UE privind drepturile de autor pentru a spori posibilitățile de publicare imediată în regim Open Access, respectiv ca universitățile și alte instituții de cercetare să ia în considerare rezervarea anumitor drepturi în publicațiile produse de angajați pentru ei înșiși.

Pentru a veni în întâmpinarea acestor recomandări și pentru a armoniza exigențele publicării Open Access cu cele referitoare la drepturile de autor, un prim pas ar fi elaborarea unei politici privind dreptul de autor în contextul Științei Deschise, respectiv al publicării Open Access, de către un grup desemnat format din specialiști în domeniu. După analizarea reglementărilor și recomandărilor europene și naționale și a exemplelor de bună practică oferite de alte state membre, grupul desemnat urmează să identifice niște mecanisme de utilizare și transfer a drepturilor de autor care să permită accesul cât mai larg și rapid la rezultatele cercetărilor științifice finanțate din fonduri publice.

Obiectiv specific 4.1: Înființarea unui grup de lucru responsabil cu elaborarea politicii privind dreptul de autor în cadrul UBB

Acțiuni: 4.1.1. Stabilirea componenței grupului de lucru

4.1.2. Analizarea reglementărilor naționale și europene, a recomandărilor diverselor organisme cu privire la dreptul de autor în contextul Științei Deschise

4.1.3. Analizarea bunelor practici de la nivel european

²⁵ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/214471fe-786e-11e9-9f05-01aa75ed71a1/language-ro>;

²⁶ [LEGE 179 09/06/2022 - Portal Legislativ \(just.ro\)](https://www.just.ro/legislativ/lege-179-09-06-2022);

²⁷ <https://allea.org/wp-content/uploads/2022/12/ALLEA-Statement-Big-Deals-and-the-New-Copyright-Rules.pdf>;

Obiectiv specific 4.2: Identificarea unor mecanisme de utilizare și transfer a drepturilor de autor care să permită accesul cât mai larg și rapid la rezultatele cercetărilor științifice finanțate din fonduri publice

Ațiuni: 4.2.1. Organizarea unei dezbateri la nivelul comunității academice pe tema utilizării și transferului drepturilor de autor în contextul Științei Deschise

4.2.2. Identificarea unor noi mecanisme de utilizare/transfer a drepturilor de autor adaptate caracteristicilor Științei Deschise și exigențelor acesteia

4.2.3. Adoptarea, în cadrul UBB, a politicii privind drepturile de autor în contextul Științei Deschise

5. Monitorizare și evaluare

A se vedea Anexa 2.

Anexa 1

Politica privind colaborarea UBB cu alte organizații

Cuprins

1. Introducere	1
2. Principii și valori	2
3. Forme ale colaborărilor cu alte organizații	3
4. Mod de implementare al principiilor de colaborare.....	4
4.1. Colaborări individuale informale	4
4.2. Colaborări individuale oficializate.....	5
4.3. Colaborări oficializate instituțional la nivel de departamente, facultăți, institute, extensii sau UBB la nivel central	5
5. Restricții în colaborare	5

1. Introducere

UBB are ca ideal promovarea în comunitatea locală, regională, națională și internațională a unor componente culturale specifice. În contextul actual, aceste componente sunt: a) cultura acțiunii bazate pe cunoaștere sistematică și inovatoare; b) cultura învățării permanente și inovatoare; c) multiculturalitatea, dialogul intercultural și interconfesional, respectul reciproc, toleranța, incluziunea și ecumenismul - ca valori definitorii ale tradițiilor europene de la care UBB se revendică, dar și ale noii viziuni globale a societății. d) cultura competenței științifico-tehnologice, organizaționale și cetățenești; e) cultura dezvoltării personale și morale; f) cultura atitudinii proactive și participării g) cultura integrării în diversitate, în condiții de respect al identității și de reciprocitate. (Carta UBB, art. 5)

Pentru îndeplinirea acestui ideal, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca interacționează cu diverse organizații de la nivel local, regional național și internațional. Toate aceste interacțiuni fac obiectul prezentului document.

Solicitările din partea societății pentru colaborări cu UBB în vederea implementării a diverse activități arată o tendință de creștere. Această deschidere din partea societății arată că UBB se bucură de respect și prestigiu inclusiv la nivel local și regional în sfera neacademică, pentru care parteneriatele cu UBB garantează calitatea ridicată a activităților implementate. Totodată, pentru UBB este important ca activitățile la care este parteneră să fie la nivelul obiectivelor academice de tip world class, la care UBB aspiră. Prezentul document are drept scop ghidarea raporturilor de colaborare ale universității cu alți actori sociali, prin stabilirea unor standarde etice care să fundamenteze aceste raporturi.

2. Principii și valori

UBB încorporează și promovează următoarele valori principale: a) libertatea de gândire și exprimare; b) căutarea și promovarea adevărului; c) competența, profesionalismul, excelența; d) integritatea; e) echitatea; f) responsabilitatea socială; g) respectul pentru diversitate; h) cooperarea interculturală. (Carta, Art. 4)

UBB are ca punct de plecare principiile legale ce guvernează învățământul superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții, după cum urmează: a) principiul autonomiei universitare, b) principiul libertății de gândire și exprimare, al independenței față de ideologii și dogme; c) principiul echității; d) principiul calității; e) principiul relevanței; f) principiul eficienței; g) principiul descentralizării; h) principiul răspunderii publice; i) principiile multiculturalismului și multilingvismului; j) principiul asumării, promovării și păstrării identității naționale; k) principiul promovării cooperărilor internaționale în educație și cercetare-dezvoltare-inovare; l) principiul asigurării egalității de șanse; m) principiul transparenței; n) principiul incluziunii sociale; o) principiul incluziunii educaționale a persoanelor cu dizabilități; p) principiul organizării învățământului confesional potrivit cerințelor specifice fiecărui cult recunoscut; q) principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare; r) principiul respectării dreptului la opinie al tuturor beneficiarilor direcți ai sistemului de învățământ; s) principiul reprezentativității și al proporționalității la nivel de conducere; t) principiul protejării datelor cu caracter personal. (Carta, Art. 8)

Atât la nivel teoretic/conceptual, cât și metodologic, aportul UBB, în calitate de partener, trebuie să aibă un efect *revigorant* asupra proiectelor prin inovația și expertiza world-class existentă la universitate. În acest sens, colaborările derulate să constituie un mijloc prin care UBB aduce un aport

puternic inovativ și, respectiv, să poarte identitatea conceptuală și procedurală world-class a UBB. În implicarea în societate, UBB își asumă de asemenea și rolul de mentorat și de îndrumare în asumarea și implementarea principiilor mai sus enunțate.

Colaborările trebuie să servească îndeplinirii misiunii UBB și, respectiv, a obiectivelor strategice asumate. Ele sunt supuse așadar prevederilor Cartei și regulamentelor UBB, inclusiv a Codului de Etică și deontologie profesională al UBB.

Organizațiile implicate într-un acord de colaborare cu UBB trebuie să respecte principiile mai sus citate și să dea dovadă de:

1. onestitate (corectitudine profesională, cinste); absența litigiilor/disensiunilor cunoscute public care să pună în vreun fel credibil la îndoială corectitudinea profesională;
2. competența dovedită pe domeniul de activitate;
3. profesionalism: exigență în prestarea activităților asumate, comportament etic, seriozitate;
4. atitudine echilibrată în raport cu știința – și în particular evitarea practicilor pseudoștiințifice (a se vedea spre exemplu manifestul UBB asupra pseudoterapiilor, <https://cercetare.ubbcluj.ro/ro/manifest-asupra-pseudo-terapiilor/>);
5. integritate, demnitate, incoruptibilitate;
6. nediscriminare: atitudine echidistantă față de ceilalți, organizații sau persoane;
7. responsabilitate: atât față de proprii angajați, cât și față de clienți, parteneri și societate.

3. Forme ale colaborărilor cu alte organizații

Colaborările UBB cu alte organizații pot fi grupate în funcție de obiectivul urmărit:

1. didactice: desfășurarea de studii universitare în regim de dublă diplomă (joint degrees), desfășurarea practicii studentești, programele Erasmus; programele în consorții europene (ex., EUTOPIA)
2. de colaborare în proiecte de cercetare-dezvoltare-inovare științifică: accesarea unor finanțări care au ca obiect cercetarea științifică; desfășurarea unor activități de cercetare științifică;
3. de colaborare în proiecte de transfer tehnologic: servicii inovatoare realizate în colaborare cu terți, prestări servicii către organizații din mediul extern;
4. în contextul de comunicare a științei: organizarea de evenimente științifice și/sau de popularizare a științei;

5. de publicare la editurile și revistele proprii;
6. de colaborare în proiecte vocaționale – artă, sport, alte activități culturale
7. primire/acordare de sponsorizări sub formă de sprijin financiar, de servicii prestate sau de materiale: sponsorizarea diferitelor evenimente (conferințe, lansări de produse culturale, porțile deschise, noaptea muzeelor, etc.), burse, granturi, premii, activități de instruire, consultanță etc.

Din punct de vedere al duratei colaborărilor, se pot distinge:

- A. colaborări pe termen lung (de exemplu, în cadrul programelor europene de mobilitate, sau al programelor joint degrees);
- B. colaborările pe termen mediu (de exemplu, colaborările derulate în vederea accesării unor finanțări; desfășurarea programelor de practică);
- C. colaborările pe termen scurt (de exemplu, realizarea unor evenimente culturale/sportive, prestarea unor servicii).

Din punct de vedere al palierului la care se realizează colaborarea, se pot distinge:

- I. Colaborări individuale informale ale membrilor comunității UBB sau ale grupurilor de cercetare
- II. Colaborări individuale oficializate (prin contracte gestionate prin serviciile administrative) ale membrilor comunității UBB sau ale grupurilor de cercetare
- III. Colaborări oficializate instituțional la nivel de departamente, facultăți, institute, extensii sau UBB la nivel central.

4. Mod de implementare al principiilor de colaborare

4.1. Colaborări individuale informale

Asumarea și derularea colaborărilor informale (3.1. în secțiunea anterioară a acestui document) cu respectarea principiilor enunțate în prezentul document este responsabilitatea inițiatorilor. Aceștia pot solicita clarificări/opinii de la Comisia de Etică sau Ombudsmanul UBB (pentru aspecte legate de etică) sau de la Consiliul Științific al UBB (pentru aspecte legate de activitatea profesională) – forurile respective urmând să asigure furnizarea unor răspunsuri prompte fie direct fie prin consultarea altor foruri/experti ai UBB.

4.2. Colaborări individuale oficializate

Asumarea și derularea colaborărilor individuale sau ale grupurilor de cercetare oficializate prin contracte gestionate de către serviciile administrative ale UBB (3.II. în secțiunea anterioară a acestui document) se face cu girul conducerii UBB în funcție de tipul de contract – în mare majoritate la nivel de Rector și prorectorate. Se pot distinge aici două categorii

- a. Colaborări cu instituții oficiale și/sau recunoscute (ex., UEFISCDI, ERC, Guild, EUTOPIA etc), ale căror compatibilitate cu principiile UBB este predefinită
- b. Colaborări ocazionale, care să necesite evaluarea explicită a principiilor descrise în secțiunea 2 a prezentului document. Pentru acestea, semnatarii au responsabilitatea verificării aspectelor citate. Acolo unde dâșii consideră necesar, pot recurge la consultarea Comisiei de Etică sau Ombudsmanului UBB (pentru aspecte legate de etică), respectiv a Consiliului Științific al UBB (pentru aspecte legate de activitatea profesională).

4.3. Colaborări oficializate instituțional la nivel de departamente, facultăți, institute, extensii sau UBB la nivel central

Unitatea din cadrul UBB care dorește/inițiază/a fost contactată în privința colaborării are responsabilitatea să urmărească evaluarea explicită a principiilor descrise în secțiunea 2 a prezentului document. Facultățile și Institutele pot decide, în funcție de frecvența și complexitatea colaborărilor cu mediul extern, să adopte regulamente proprii bazate pe principiile prezentului document. Toate aceste colaborări instituționale cu mediul extern se supun avizului Rectorului (după consultarea cu Biroul Consiliului de Administrație) sau, după caz, a Consiliului de Administrație al UBB – cu specificarea că la oricare dintre nivele se poate recurge, dacă inițiatorii consideră necesar, la consultarea Comisiei de Etică sau Ombudsmanului UBB (pentru aspecte legate de etică), respectiv a Consiliului Științific al UBB (pentru aspecte legate de activitatea profesională).

5. Restricții în colaborare

La UBB, libertatea academică și responsabilitatea socială sunt ambele valori esențiale. UBB refuză să se implice în activități sau în colaborări cu entități care încalcă principiile și valorile enumerate în secțiunea 2. Aceste restricții includ angajamentele oficiale ale României și ONU (<https://www.mae.ro/en/node/2124>) și cele ale UE (<https://www.sanctionsmap.eu/#/main>) în privința unor sancțiuni internaționale, dar și strategiile naționale de securitate

https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf, <https://www.enisa.europa.eu/topics/national-cyber-security-strategies/ncss-map/roncss.pdf>).

Listele de sancțiuni internaționale la care aderă România și UE, menționate mai sus, includ diverse nivele și subiecte – și nu implică interdicții absolute de colaborare cu entități ale țărilor respective. Sancțiunile împotriva unor țări sunt menite să transmită mesaje de schimbare a unor atitudini și de încercare de punere în acord a unor valori fundamentale. Pe de altă parte, sancțiunile punctuale și nominale împotriva unor organizații și persoane sunt aplicate de către UBB fără excepție, conform listelor https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2020/pdf_2020/2020.10.21_arme_chimice_en.pdf (sancțiuni legate de arme chimice), https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2021/2021_pdf/2021_05_20_fi%C5%9F%C4%83_web_cyber_en.pdf (sancțiuni legate de criminalitatea informatică), https://www.mae.ro/sites/default/files/file/anul_2021/2021_pdf/2021_03_23_fisa_drepturile_omului_en.pdf (sancțiuni legate de încălcarea drepturilor omului). Pentru oricare dintre aceste țări, UBB recomandă membrilor comunității sale academice o circumspecție sporită în orice domeniu dincolo de cele specificate nominal, respectiv limitarea colaborărilor în termeni foarte stricți, doar la cele care pot fi apreciate a fi productive în efectuarea schimbărilor pe care sancțiunile le au în vedere.

Anexa 2. Monitorizare și evaluare

Nr. Crt.	Denumire indicator	Unitate de măsură	Valoare de bază (2023)	Valoare țintă propusă (valorile din 2027 și 2030 sunt cumulate cu valorile anilor anteriori)		
				2025	2027	2030
OS1: Organizarea resurselor administrative						
	Oficiul pentru Știință și Societate organizat în cadrul UBB	-	-	funcțional	funcțional	funcțional
	organisme, naționale și internaționale care susțin implementarea ȘD, în care UBB este implicată	nr.	5 (UEFISCDI, EUTOPIA, The Guild, Citizen Science Association USA, European Citizen Science Association)	6	7	8
OS1.1: Crearea unui Office for Science and Society (OSS) – Oficiul pentru Știință și Societate (OSS)						
	Personal specializat pe problematica ȘD	nr.	0	2	3	5
	Condiții specifice create pentru funcționarea OSS	-	-	OSS funcțional	OSS funcțional	OSS funcțional
	Rețea multinivelară în cadrul UBB care facilitează diseminarea eficientă a cunoașterii	-	-	rețea funcțională pe 2 nivele (UBB și decanate/centre)	rețea funcțională pe 3 nivele (UBB, decanate/centre, linii studiu)	rețea funcțională pe 4 nivele (UBB, decanate/centre, linii studiu, departamente)
	Persoane instruite în scopul diseminării informațiilor referitoare la Știința Deschisă	nr.	5	25	50	90
OS1.2: Gestionarea datelor de cercetare deschisă						
	Platforme pentru accesibilizarea informației științifice/academice din cadrul UBB	nr.	1 (Platforma Citizenscience)	3 (Repozitorul UBB, Platforma Citizenscience, BMAA)	4	5
	Parteneriate naționale pentru integrarea datelor în regim Open Access	nr.	2 (ANELIS +, msg)	3	4	5
	Parteneriate internaționale pentru integrarea datelor în regim Open Access	nr.	2 (EUTOPIA, DARIAH)	3 (+Elsevier, EOSC)	4	5
	Publicații UBB în regimul <i>Diamond Open Access</i>	%	reviste 60% cărți 0%	reviste 75% cărți 10%	reviste 90% cărți 30%	reviste 100% cărți 50%

	Capacitate stocare și prelucrare date	-	Echipament IT și spațiu de stocare pentru repozitor reviste, cărți UBB, date deschise;	Echipament IT și soft specific pentru interogare în repozitoare/baze de date;	Echipament IT și pagini interactive care permit implicarea comunității în activitatea științifică; compatibilizare completă cu BD similare ale partenerilor europeni	Echipament IT și soft specific care permite desfășurarea tuturor activităților specifice ȘD
	Platforma CitizenScience	-	elaborarea și testarea platformei	funcțională	funcțională	funcțională
	Accesări ale platformei CitizenScience	nr.	0	30.000	50.000	80.000
	Categorii de persoane care accesează platforma CitizenScience	-	-	personal UBB, cetățeni comunitatea locală	personal UBB și alte universități, cetățeni comunitatea regională și națională	cercetători, cadre didactice și cetățeni din alte state
	Sesiuni de instruire organizate pentru gestionarea și utilizarea platformei CitizenScience	nr.	2	4	6	10
	Beneficiari ai sesiunilor de instruire/Persoane instruite	nr.	2	10	20	30
OS1.3: Organizarea, în rândul comunității academice și a altor persoane interesate, a unor evenimente de conștientizare, instruire și dezbateri cu privire la diversele instrumente disponibile și, respectiv, evaluarea activității în paradigma ȘD						
	Sesiuni pentru utilizarea de software pentru gestionarea referințelor bibliografice	nr.	2	10	20	30
	Sesiuni pentru gestionarea contului propriu pe platforme de referințe științifice internaționale	nr.	0	10	20	30
	Sesiuni pentru gestionarea bazelor de date bibliografice	nr.	0	10	20	30
	Sesiuni pentru gestionarea datelor deschise, FAIR	nr.	1	10	20	30
	Sesiuni pentru utilizarea de resurse pentru scriere și comunicare academică	nr.	1	10	20	30

	Sesiuni pentru utilizarea și eficientizarea gestionării rUBB	nr.	3	10	20	30
	Persoane care au beneficiat de instruire	nr.	100	500	1.000	2.500
OS2: Comunicarea științei în interiorul comunității UBB și către exterior						
	Procent din comunitatea UBB informată	%	10	50	75	100
	Sesiuni de informare la care au participat persoane din afara comunității UBB	nr.	2	10	30	50
OS2.1: Diseminarea evenimentelor științifice organizate de UBB sau de către alte organizații în parteneriat cu UBB						
	Calendar centralizat cu evenimentele științifice organizate în cadrul UBB sau la care UBB este partener	nr.	Parțial (cel de la CMCS)	1	1	1
	Evenimente popularizate	nr.	400	600	700	900
OS2.2: Lansarea unor activități alternative pentru studenți prin care să se promoveze activitățile științifice desfășurate în cadrul UBB						
	Evenimente din cadrul UBB la care participă studenții	nr.	66 (în medie 3/facultate)	100	120	150
	Activități dotate cu credite organizate pentru studenți	nr.	0	2	3	4
	Studenți participanți la aceste activități	nr.	0	660 (în medie 30/facultate)	1.200	2.000
	Activități interactive organizate pentru studenți	nr.	0	22	30	50
	Studenți care diseminează ȘD în rândul colegilor lor	nr.	0	22 (1/facultate)	66 (1/nivel studiu/facultate)	140 (+ / linii de studiu)
OS2.3: Popularizarea științei, respectiv a activității științifice din cadrul UBB						
	Evenimente organizate	nr.	10	25 (1/facultate, CMTTC, fundație, CMCS)	50	100
	Participanți la evenimentele de popularizare a științei	nr.	1.500	2.500 (100/eveniment)	5.000	10.000
OS3: Urmărirea valorizării componentelor Științei Deschise în procesele de evaluare						
	Standarde de evaluare a activității profesionale în contextul ȘD	-	-	elaborate	testate și adoptate	implementate
	Standarde de evaluare a cercetării științifice în contextul ȘD	-	-	elaborate	testate și adoptate	implementate
	Sistem de evaluare a cercetării științifice implementat la nivel național	-	-	-	propus și dezbătut	adoptat
OS3.1: Stabilirea unui set nou de indicatori pentru evaluarea activității profesionale în contextul Științei Deschise						

	Componente noi de evaluare a activității profesionale în contextul ȘD		-	elaborate	testate și adoptate	implementate
	Mecanisme de implementare a noilor componente de evaluare a activității profesionale în contextul ȘD		-	elaborate	testate și adoptate	implementate
OS3.2: Implicarea UBB în stabilirea noilor metrici de evaluare a cercetării la nivel național						
	Componente noi de evaluare a cercetării științifice în contextul ȘD	-	-	elaborate	testate și adoptate	implementate
	Mecanisme de implementare a noilor componente de evaluare a cercetării științifice în contextul ȘD	-	-	elaborate	testate și adoptate	implementate
OS4: Elaborarea unei politici privind drepturile de autor în cadrul UBB în contextul Științei Deschise						
	Politică la nivelul UBB	-	-	elaborată și dezbătută	adoptată și implementată	
OS4.1: Înființarea unui grup de lucru responsabil cu elaborarea politicii privind dreptul de autor în cadrul UBB						
	Analiză privind reglementările naționale și europene în vigoare	-	-	elaborată	revizuită dacă e cazul	
	Analiză a bunelor practici în domeniu	-	-	elaborată	revizuită dacă e cazul	
	Recomandări	-	-	elaborate și propuse	dezbătute în comunitatea academică	
OS4.2: Identificarea unor mecanisme de utilizare și transfer a drepturilor de autor care să permită accesul cât mai larg și rapid la rezultatele cercetărilor științifice finanțate din fonduri publice						
	Mecanisme de utilizare și transfer a drepturilor de autor	-	-	elaborate și propuse	dezbătute în comunitatea academică și adoptate	
	Procedură de implementare	-	-	elaborată și propusă	dezbătută în comunitatea academică și adoptată	